

B.K. BIRLA CENTRE FOR EDUCATION

SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
A CBSE DAY-CUM-BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL

POST MID TERM EXAM (2025 -26)

SANSKRIT (119)

Class : VIII

Date : 06.01.2026

Admission No.:

Duration : 1 Hrs

Max. Marks : 25

Roll No.:

सामान्यनिर्देशाः

1. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे पृष्ठद्वयं मुद्रितौ स्तः।
2. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे 5 प्रश्नाः सन्ति ।
3. उत्तराणि एकस्मिन् स्थाने क्रमेण लेखनीयानि ।
4. उत्तरलेखनात् पूर्व प्रश्नस्य क्रमाङ्कः अवश्यं लेखनीयः ।
5. प्रश्नस्य क्रमाङ्कः प्रश्नपत्रानुसारम् एव लेखनीयः ।

प्रश्न. 01. गद्यांशं ध्यानेन पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत । (गद्यांश को ध्यान से पढ़कर प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

एकदा कश्चित् नरः आखेटाय अगच्छत्। सः सर्वं दिनं वने अभ्रमत्, किन्तु कम् अपि पशुं न अपश्यत्। सायंकाले यदा स्वगृहं प्रति आगच्छति स्म, तदा सः एकां पुत्रसहितां हरिणीम् अपश्यत्। सः नरः अश्वारूढः तस्याः अनुसरणम् अकरोत् किन्तु सा मृगी कुत्रचित् अदृश्या अभवत्। ततः सः तस्याः शावकं गृहीत्वा अश्वस्य पृष्ठे बद्धवान्। पुनः अश्वम् आरुह्य सः नरः किञ्चित् दूरं गत्वा अपश्यत् यत् पुत्रस्तेन व्याकुला सा मृगी अपि पुत्रम् अनुसरति स्म। सः अचिन्तयत्-एषा हरिणी स्वप्राणमोहं त्यक्त्वा पुत्रं रक्षितुम् इच्छति, अहो, एतां निराशां न करिष्यामि इति विचार्य सः मृगीशावकं अमुञ्चत्। हरिणी प्रसन्ना अभवत्।

प्रश्नाः-

(क) एकपदेन उत्तरत। (एक शब्द में उत्तर दीजिए)। (only one)

1X2=2

- (i) नरः किमर्थम् अगच्छत्?
- (ii) नरः कं गृहीत्वा अश्वस्य पृष्ठे बद्धवान् ?
- (iii) का प्रसन्ना अभवत् ?

(ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत। पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए। (only two)

2X2=4

- (i) अश्वम् आरुह्य स नरः किञ्चिद् दूरं गत्वा किम् अपश्यत् ?
- (ii) सः नरः कम् अमुञ्चत् ?
- (iii) सः नरः कथं तस्याः अनुसरणम् अकरोत् ?

(ग) अस्य गद्यांशस्य समुचितं शीर्षकम् लिखत।

1X1=1

(घ) प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं निर्देशानुसारं चित्वा लिखत।

1X3=3

(निर्देशानुसार दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर चुनकर लिखें।

(i) 'दिनम्' इति पदस्य विशेषणपदं गद्यांशे किम् प्रयुक्तं ?

(क) वने

(ख) सर्वम्

(ग) एकदा

(घ) नरः

(ii) 'आशाम्' इति पदस्य विलोमपदं किम् प्रयुक्तम् ?

(क) हरिणीम्

(ख) अनुसरणम्

(ग) एताम्

(घ) निराशाम्

(iii) 'सा' सर्वनामपदं गद्यांशे कस्यै प्रयुक्तम् ?

(क) नराय

(ग) शावकाय

(ख) आखेटाय

(घ) मृग्यै

- प्रश्न. 02. अधोलिखितशब्दानां विभक्तिः लिंगं च लिखत- (द्वे प्रश्नाः)** 1X2=2
नीचे दिए गए शब्दों के विभक्ति और लिंग लिखिए (दो प्रश्न)
(क) जीर्णवस्त्रे
(ख) धनिकस्य
(ग) भूमौ
- प्रश्न. 03. अधोलिखितशब्दानां समासविग्रहं कृत्वा लिखत- (द्वे प्रश्नाः)** 1X2=2
(क) रामलक्ष्मणौ
(ख) पितृभक्तिः
(ग) पीताम्बरः
- प्रश्न. 04. अधोलिखितानां संधिविच्छेदं कुरुत - (द्वे प्रश्नाः)** 1X2=2
नीचे दिए गए पदों के संधिविच्छेदं किजिए (द्वे प्रश्नाः)
(क) ततश्च
(ख) यावज्जीवनम्
(ग) एकस्तु
- प्रश्न. 05. अधोलिखित वाक्येषु रेखांकित पदम् आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत - (त्रयः प्रश्नाः)** 1X3=3
नीचे दिए गए वाक्यों में रेखांकित पद के आधार पर प्रश्न निर्माण कीजिए (तीन प्रश्न)
(क) परहस्तगतं धनं धनं न भवति ।
(ख) पात्रत्वात् धनम् आप्नोति ।
(ग) एकः अस्थीनि संयोजितवान्
(घ) नगरे चत्वारः ब्राह्मण पुत्राः अवसन् ।
(ङ.) अन्तिमे तृतीयेन कथितम् ।
- प्रश्न. 06. निम्नलिखितायाः- संख्यायाः संस्कृतशब्दाः लिखत -** 1
(क) 45 (ख) 28 (ग) 36 (घ) 25
- प्रश्न 07. निम्नलिखितम् संवादं मञ्जूषाप्रदत्तपङ्क्ति-सहायतया पूरयित्वा पुनः लिखत।** 1X5=5
(निम्नलिखित संवाद को मञ्जूषा में दिए गए पंक्तियों की सहायता से पूरा करके पुनः लिखिए।
लता - मातः, अहम् आगतवती।
माता - पुत्रि, किमर्थं विलम्बः जातः ?
लता - अद्य विद्यालये (i) ----- आसीत्।
माता - भवती किं कृतवती ?
लता - अहं (ii) ----- गीतवती ।
माता - अध्यापिका किम् उक्तवती ?
लता - सा मां प्रशंसितवती ।
माता - भवतु, विलम्बः कथं जातः ?
लता - दीर्घः आसीत्। अतः (iii) ----- जातः ।
माता - किं त्वया कालः न ज्ञातः ?
लता - अहं (iv) ----- न दृष्टवती।
माता - त्वया प्रमादः कृतः।
लता - मातः, क्षम्यताम्। भविष्यति (v) ----- न करिष्यामि।
(मञ्जूषा - एवं, विलम्बः, घटीम्, कार्यक्रमः, गीतम्)

----- समाप्तम् -----